

והיה עקב תשמעון וגו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 סתם יציאה מחוץ למחנה). **הָא בַּיְצֵד**, איך מיישבים את הסתירה בין
46 שלושת הפסוקים? עונה הגמרא, **צַדִּיקִים - יָרַד עַל פְּתַח בְּתִיָּהֶם**
47 ולא היו צריכים לטרוח כלל כדי לקבל את המן, **בִּינוּנִים - יֵצְאוּ** מחוץ
48 למחנה **וְלָקְטוּ**, **רְשָׁעִים - שְׁטוּ** למקום רחוק מהמחנה **וְלָקְטוּ**.
49 **וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה בְּנוֹגַע לְמָן**
50 **עֲצָמוּ** מצונו גם אופנים שונים,
51 בהתאם לדרגות השונות של בני
52 ישראל, בפסוק אחד **כְּתִיב⁴¹ עַל הַמֶּן**
53 **"לָחֶם"** היינו שהוא מוכן לאכילה,
54 **וּכְתִיב³⁸ בַּפְּסוּק אַחַר "עוֹגוֹת"**
55 היינו שצריך לאפות אותו, **וּכְתִיב³⁸**
56 במקום אחר **"וְטַחְנוּ"** היינו שנדרשו
57 לטרוח ולטחון את המן, ורק אחר-כך
58 יכלו ליהנות ממנו. **הָא בַּיְצֵד ?** עונה
59 הגמרא **צַדִּיקִים - "לָחֶם"**,
60 **בִּינוּנִים - "עוֹגוֹת"**, **רְשָׁעִים -**
61 **"טַחְנוּ בְּרִיחִים אוּ דְכוּ**
62 **בַּמְדוּכָה"**. **וְעַל-פִּי־זֶה** דברי
63 הגמרא שהרשעים קיבלו את המן
64 בצורה כזו שהיה עליהם לטחון אותו
65 בריחיים או דכו במדוכה, **יֵשׁ לְבָאָר**
66 **מֵה שְׂמֵדִיק רַבְּנוּ הִזְקֵן**
67 **"שִׁנְתַּגְּשָׁם עַד שְׁדָּכוּ**
68 **בַּמְדוּכָה"**, **שֶׁהָרִי אֵלוּ שְׁדָּכוּ**
69 **בַּמְדוּכָה הָיוּ רְשָׁעִים (וְעַד**
70 **שְׁבִינִיָּהֶם הָיָה גַם נוֹשֵׂא פֶסֶל**
71 **מִיכָה⁴²), וְאַף-עַל-פִּי־כֵן הִנֵּה**
72 **גַּם אֲצֵלֶם הָיָה הֶעָנָן**
73 **ד' וַיֵּאכִילֶךָ"** הקדוש-ברוך-הוא
74 השפיע גם להם מזון של מן מהשמים,
75 **וְעַל-יְדִי־זֶה** למרות שאכן בירידתו
76 למטה המן התגשם, כמבואר לעיל,
77 מכל-מקום היה זה **"לְמַעַן**
78 **הוֹדִיעֶךָ"**, עניין של המשכת וגילוי
79 אלוקות, **פִּיֹּן שְׁגַם כְּפִי שִׁירָד**
80 **הַמֶּן לְמַטָּה וְנִתְגַּשֵּׁם כּוֹי, נִשְׂאָר**
81 **הַמֶּן בְּמַהוּתוֹ כְּפִי שֶׁהוּא**
82 **לְמַעְלָה⁴³ קודם הירידה, בְּחִינַת**
83 **הַטֵּל, בְּחִינַת רַחֲמִים רַבִּים**
84 **כו'.**

1 **שְׁלֹא הָיְתָה לָהֶם** לאבות **יְדִיעָה וְהִתְחַבְּרוּת בְּשֵׁם הַנְּי אָבִינוּ**
2 **שֶׁהוּא בְּחִינַת רַחֲמִים רַבִּים הַנְּי** ורק מאוחר יותר זכו בני ישראל
3 להתגלות זו.
4 **וְעַל זֶה מְסִים בַּפְּסוּק "לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ"**, **פִּירוּשׁ: עַל-יְדִי**
5 **הַמֶּן יוֹרֵד לָךְ** לכל אחד מבני
6 ישראל אוכלי המן **זֶה שֶׁהוּא**
7 **בְּחִינַת טֵל, "אֲשֶׁר לֹא יֵדְעוּן**
8 **אֲבוֹתֶיךָ"** היינו שם הוי', המקור
9 לרחמים רבים, **כַּנְּי**.
10 (ו) **וּמְסִים בַּמַּאֲמָר, וְאַף-עַל-**
11 **פִּי־כֵן** למרות שירידת המן הייתה
12 השפעה מבחינת טל, בחינת רחמים
13 רבים, מכל-מקום **"וַיֵּאכִילֶךָ"**,
14 **שִׁנְתַּגְּשָׁם** המן בירידתו למטה **עַד**
15 **שֶׁ"דָּכוּ בַּמְדוּכָה"**³⁸ והתעסקו
16 איתו כפי שמתעסקים באוכל גשמי
17 מגושם.
18 **וַיֵּשׁ לְבָאָר הַדִּיוּק בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ**
19 **הִזְקֵן** שכדי להדגיש שהמן ירד
20 ונתגשם, אומר **"עַד שְׁדָּכוּ**
21 **בַּמְדוּכָה"**, **דְּלְכָאוּרָה, לְמֵאִי**
22 **נִפְקָא-מִינָה כָּאֵן** להביא פרט זה
23 אודות המן, **וְהָלֹא גַם בְּלֵא-וֹהֲכֵי**
24 **יודעים שֶׁהַמֶּן נִתְגַּשֵּׁם, מֵמַה**
25 **שֶׁכְּתוּב בַּפְּסוּק זֶה גּוֹפֵא**
26 **"וַיֵּאכִילֶךָ אֶת הַמֶּן"**, **הִינֵנו,**
27 **שֶׁהַמֶּן הָיָה לָהֶם לְמַאֲכָל**
28 **וּמְזוֹן שֶׁנַּעֲשֶׂה דָם וּבָשָׂר**
29 **כְּבָשָׂרִים הַגְּשָׁמִי, כְּמוּ מְזוֹן גְּשָׁמִי מִן**
30 **הָאָרֶץ וּמִזֶּה מוֹכֵן שִׁנְתַּגְּשָׁם כּוֹי**
31 **גַּם לֹא הִתְחַסַּפְתָּ עַד שְׁדָּכוּ בַּמְדוּכָה?**
32 **אֵף הֶעָנָן הוּא, דְּהִנֵּה אֵיתָא**
33 **מובא בַּגְּמָרָא³⁹ שְׁבִירִידַת הַמֶּן**
34 **הָיוּ חִלּוּקֵי דְרָגוֹת בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**
35 **עֲצָמָם לְפִי עֶרְף מְדַרְגָּתָם שֶׁל**
36 **יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב⁴⁰ וּבְרַדַּת הַטֵּל**
37 **עַל הַמַּחְנֶה לִילָה, יָרַד הַמֶּן**
38 **עָלָיו (אֶלְמָא מַכָּא רּוּאִים, בְּתוֹךְ**
39 **הַמַּחְנֶה יוֹרֵד הַמֶּן), וּכְתִיב⁴¹**
40 **בַּפְּסוּק אַחַר וַיֵּצֵא הָעָם וְלָקְטוּ**
41 **וַיֵּצֵאֵהוּ מִחוּץ לְמַחְנֶה,**
42 **מִשְׁמַעַם), וּכְתִיב³⁸ שְׁטוּ הָעָם**
43 **וְלָקְטוּ (וּהִבִּטּוּ 'שְׁטוּ' מִשְׁמַעַם,**
44 **לְמַקּוֹם רַחוּק עוֹד יוֹתֵר מֵאִשֶׁר**

38) בהעלותך שם, ח. (39) יומא עה, א (ובפירש"י). (40) בהעלותך שם, ט. (41) בשלח טז, ד. (42) ראה סנהדרין קא, ב. קג, ב. (43) תו"א שם.